

Organisatiemodellen agrarisch collectief

In deze handreiking wordt een overzicht geven van de betrokken partijen in het subsidieproces agrarisch natuurbeheer vanaf 2016 evenals een toelichting op de rol en de positie van het agrarisch collectief en de andere partijen. Voor de rol en positie van het collectief, ANV en/of LTO-afdeling zijn meerdere opties mogelijk, variërend van een collectief dat bestaat uit één ANV/LTO-afdeling tot een agrarisch collectief dat bestaat uit een samenwerking van meerdere ANV's en/of LTO-afdelingen. Een andere keuzeopties is het uitbesteden van taken aan één of meerdere dienstenverleners.

Dit document is bedoeld als ondersteuning van de ANV's en LTO-afdelingen bij het maken van de keuze voor de vorming van het collectief t.b.v. de nieuwe rol als eindbegunstigde voor subsidie agrarisch natuurbeheer vanaf 2016.

N.b. Het Programma van Eisen (dat nu wordt ontwikkeld door de projectorganisatie ANLB16 van de overheid) is leidend voor de vorming van het agrarisch collectief, maar dat kader stelt geen eisen aan hoe de organisatie binnen het collectief eruitziet. Dat houdt in dat het agrarisch collectief en/of de ANV's de vrijheid hebben om de werkorganisatie binnen het collectief naar eigen wens en kunnen in te richten.

Beschrijving van de mogelijke partijen

Agrarisch Collectief

- Contractpartner van de overheid = **eindbegunstigde** voor subsidie agrarisch natuurbeheer;
- Het agrarisch collectief is een groep van boeren en andere landgebruikers;
- Het agrarisch collectief wordt bestuurlijk gevormd door één of meerdere ANV's en/of LTO-afdelingen;
- Het agrarisch collectief is eindverantwoordelijk voor de subsidie agrarisch natuurbeheer en daarmee ook voor de uitvoering van het agrarisch natuurbeheer door de deelnemers;
- Het agrarisch collectief moet voldoen aan het Programma van Eisen en gecertificeerd zijn;
- Het agrarisch collectief maakt zakelijke afspraken met de ANV's en/of één of meerdere **dienstenverleners** over de uitvoering van taken in de vorm van een uitvoeringscontract voor zowel in de voorbereiding als de uitvoering van de gebiedsaanvraag;
- Het agrarisch collectief sluit de beheercontracten met de deelnemers in juridische zin.

Optioneel: Dienstverlener

- Door een agrarisch collectief of meerdere collectieven gezamenlijk kunnen afspraken worden gemaakt met één of meerdere dienstverleners voor de uitvoering van taken in zowel de voorbereiding als de uitvoering van de gebiedsaanvraag;
- De dienstverlener(s) ondersteunt(en) één of meerdere agrarisch collectieven;
- De afzonderlijke agrarisch collectieven kunnen hier desgewenst diensten/expertise afnemen;
- De samenwerking tussen collectief en dienstverlener wordt dan vastgelegd in een uitvoeringscontract;
- Mogelijke taken voor de dienstverlener kunnen zijn administratie, controle, veldinventarisatie etc.

ANV

- Agrarische natuurverenigingen zoals deze er nu zijn;
- De ANV is vertegenwoordigd in het bestuur van het agrarisch collectief;
- De ANV zorgt voor de uitvoering in het veld in opdracht van het collectief en is daarmee het gezicht in de streek;
- De ANV bemiddelt bij het afsluiten van de beheercontracten namens het collectief;
- De ANV onderhoudt de contacten met de deelnemers in haar werkgebied in opdracht van het collectief.

Deelnemer

- Grondgebruiker met agrarische grond die meedoet aan agrarisch natuurbeheer.

Verbrede gebiedscoalitie

- Een vertegenwoordiging van gebiedspartijen, die een rol kunnen hebben bij de voorbereiding en uitvoering van het agrarisch en/of natuur- en landschapsbeheer en andere taken, zoals het agrarisch collectief, (particuliere) terreinbeheerders, waterschappen, overheden en landschapsbeheersorganisaties;
- In de uitgebreide gebiedscoalitie vindt afstemming plaats over de doelen in het gebied en de uitvoering van het (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer.

Positie van het agrarisch collectief in de verbrede gebiedscoalitie

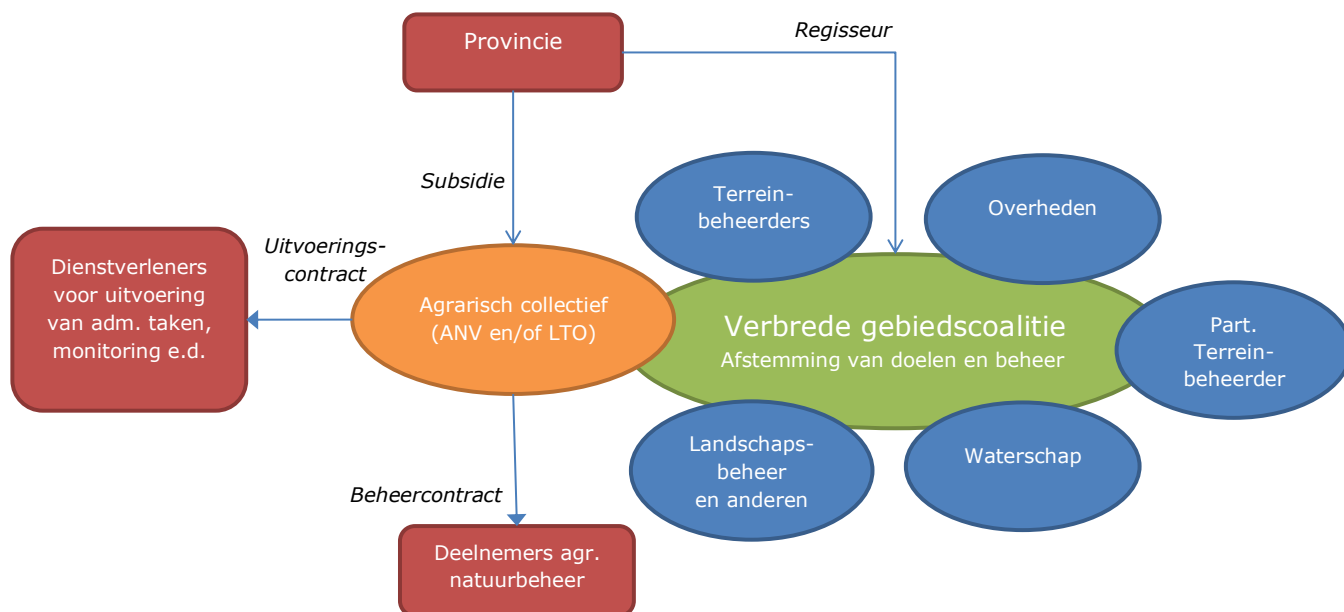
Het agrarisch collectief is één van de spelers in het gebiedsproces. In de verbrede gebiedscoalitie vindt afstemming plaats tussen alle betrokken gebiedspartijen in het (agrarisch) natuur en landschapsbeheer en het waterbeheer. Mogelijke partijen in dit proces zijn de terreinbeheerders, waterschappen, landschapsbeheer en particuliere terreinbeheerders. De provincie is de regisseur in de verbrede gebiedscoalitie en stuurt en faciliteert de afstemming tussen de diverse partijen.

Afstemming vindt plaats op de volgende punten:

- Doelrealisatie;
- Opstellen gebiedsaanvraag;
- Uitvoering van beheer;
- Samenwerking tussen de diverse gebiedspartijen

Dit houdt in dat op meerdere moment in de voorbereidingen naar 2016 afstemming en overleg nodig is binnen de verbrede gebiedscoalitie. Deze momenten zijn:

- Bepalen waar welke doelen het meest effectief gerealiseerd kunnen worden in voorbereiding op de gebiedsaanvraag;
- Bepalen waar welk beheer (locatie en type beheer) het meest effectief gerealiseerd kan worden;
- Uitvoering van het beheer: wie doet wat waar en waar is samenwerking mogelijk in de uitvoering.

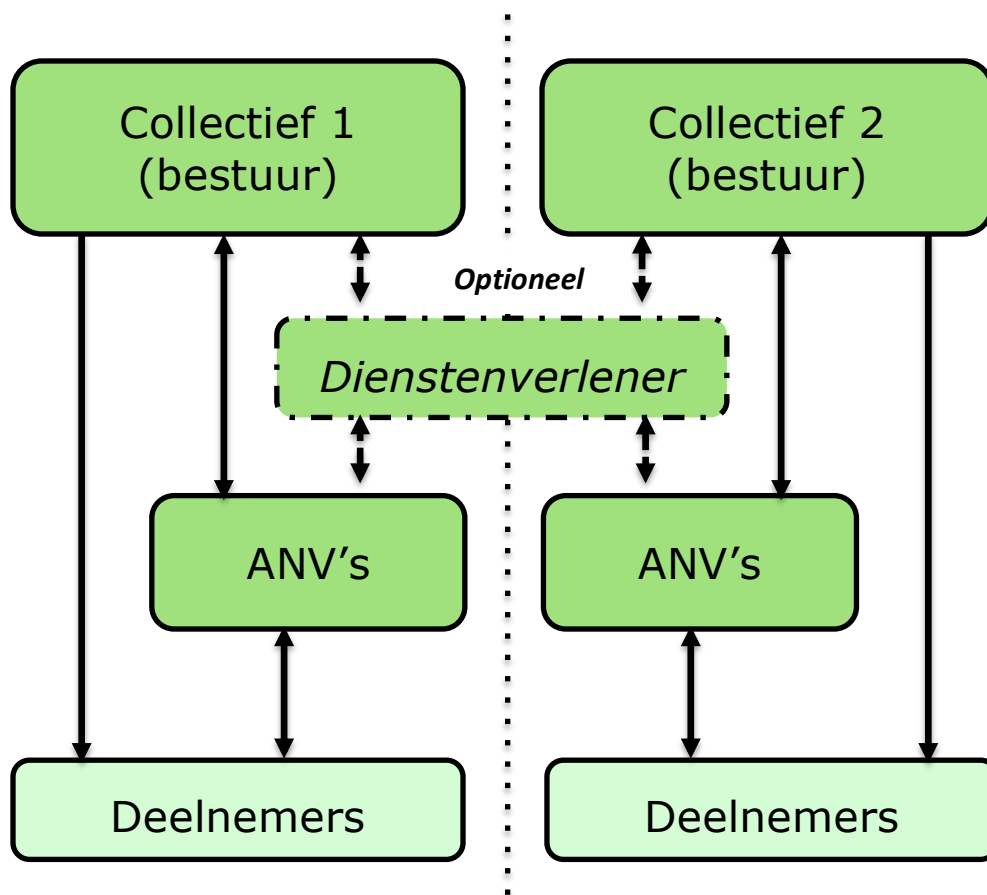

Figuur 1: overzicht van de samenwerking en afstemming in de verbrede gebiedscoalitie in relatie tot het agrarisch collectief.

Daarnaast heeft het agrarisch collectief een aantal contractrelaties met provincie, de deelnemers en andere partijen direct gekoppeld aan de uitvoering van de subsidie agrarisch natuurbeheer in de vorm van de subsidie agrarisch natuurbeheer, uitvoeringscontracten en beheercontracten. Deze worden toegelicht in de volgende paragraaf.

Het agrarisch collectief

Het agrarisch collectief heeft naast afstemming binnen de verbrede gebiedscoalitie, contractafspraken met de provincie, de deelnemers en mogelijke andere partijen direct gekoppeld aan de uitvoering van de subsidie agrarisch natuurbeheer.

Figuur 2: de opbouw van het agrarisch collectief als groep van boeren en andere deelnemers agrarisch natuurbeheer

Het agrarisch collectief ontvangt **subsidie** van de provincie voor de uitvoering van het agrarisch natuurbeheer op basis van een gebiedsaanvraag. Voor de uitvoering van de subsidie agrarisch natuurbeheer sluit het agrarisch collectief beheercontracten af met de deelnemers in het gebied. Afhankelijk van de schaalgrootte en de eigen werkorganisatie van het agrarisch collectief kan deze daarnaast afspraken maken met inliggende ANV's en/of één of meerdere dienstverleners in de vorm van **uitvoeringscontracten**.

Het **bestuur** van het agrarisch collectief is opgebouwd uit vertegenwoordigers van de ANV's en de LTO-afdeling(en). Het agrarisch collectief is **eindverantwoordelijke** voor de gehele uitvoering van het agrarisch natuurbeheer en sluit de beheercontracten met deelnemers. Het agrarisch collectief is daarmee financieel risico dragend.

Indien nodig sluit het agrarisch collectief **uitvoeringscontracten** af met inliggende ANV's en/of dienstverleners waarin de taakverdeling en de financiering voor de uitvoering van het agrarisch natuurbeheer tussen alle betrokken partijen is vastgelegd.

Een **dienstenverlener** kan in opdracht van het collectief een deel van de taken uitvoeren voor de uitvoering van het agrarisch natuurbeheer.

De ANV is het gezicht in het gebied en heeft de contacten met de deelnemers voor de uitvoering van het agrarisch natuurbeheer. De ANV bemiddelt namens het collectief bij het afsluiten van de **beheercontracten** met de deelnemers in haar eigen werkgebied.

Januari 2014

Bijlage: Onderlinge samenhang / relatie

In het organisatiemodel van figuur 2 zijn de volgende relaties zichtbaar:

1. Provincie – Agrarisch collectief
2. Agrarisch collectief – ANV
3. Agrarisch collectief – Deelnemer
4. Agrarisch collectief – Dienstenverlener
5. ANV – Deelnemer

Provincie – Agrarisch collectief

- De provincie is opdrachtgever van het agrarisch collectief en heeft een directe lijn met het bestuur
- De relatie tussen provincie en agrarisch collectief is tweeledig:
  - Inhoudelijk: doelrealisatie conform natuurbeheerplan;
  - Financieel: budget voor de uitvoering van de gebiedsaanvraag en bijbehorende verantwoording;

Agrarisch collectief - ANV

- ANV's en LTO-afdelingen richten (al dan niet gezamenlijk) een agrarisch collectief op in de vorm van een juridische rechtspersoon en vormen daarmee de kern van het agrarisch collectief :
  - het agrarisch collectief is altijd eindverantwoordelijke voor de uitvoering van de gebiedsaanvraag;
- Indien nodig stellen het agrarisch collectief en de ANV samen een uitvoeringscontract op waarin de taakverdeling en bijbehorende verantwoordelijkheden tussen ANV en agrarisch collectief zijn weergegeven:
  - de ANV is verantwoordelijke voor de uitvoering in het veld en bemiddelt namens het collectief bij het afsluiten van de beheercontracten met de deelnemers.

Agrarisch Collectief – Deelnemer

- De directe lijn tussen agrarisch collectief en deelnemer is een zakelijke:
  - Administratief: het agrarisch collectief is verantwoordelijk voor het beheer van de contracten;
  - Financieel: het agrarisch collectief is verantwoordelijk voor de betalingen aan de deelnemer voor de geleverde beheermaatregelen.

Agrarisch collectief – Dienstenverlener (optioneel)

- Het agrarisch collectief kan ervoor kiezen bepaalde taken uit te besteden aan één of meerdere dienstenverleners (bv. bepaalde administratieve en financiële taken);
- Het agrarisch collectief en dienstenverlener stellen dan samen een uitvoeringscontract op waarin de taken en verantwoordelijkheden van het dienstenverlener staan beschreven.

ANV – Deelnemer

- De ANV bemiddelt bij het afsluit van de beheercontracten met de individuele grondeigenaren namens het collectief en is het directe aanspreekpunt voor de deelnemer agrarisch natuurbeheer voor alle vragen die te maken hebben met de uitvoering.